

Bátorság hiánya

Írta: Pacuraru Brutus,

az aradi Kereskedelmi és Iparkamara vezértitkára

A gazdasági válság egyre jobban elmélyült és eddig is rengeteg áldozatot követelt. Áldozatokat, akiknek sorsát őszintén fájlatják mindazok, akik ismerik a vesztüket előidéző körülményeket. Az utóbbi napokban örvéntes híreket hallottunk az általános gazdasági viszonyok küszöbön álló javulásáról, de én nem tudom elhinni, hogy eljutottunk volna a fellendülés korszakához. Ellenkezőleg, az a meggyőződésem, hogy a válság még néhány évig elhúzódik és különösen a most következő esztendő lesz a legnehezebb.

Minthogy a válságot előidéző baj organikus természetű, csak akkor remélhetünk javulást, ha a régi rendszert, amelyen a mai egész gazdasági élet alapszik, gyökeres revízió alá vesszük. Azt kell ugyanis tapasztalnunk, hogy ez a folyamat, — az embereknek a gazdasági érdekeik szerinti egymáshoz való közeledése, — aninek útját a mai gazdasági és társadalmi átalakulásoknak ideje világosan megjelöli, érthetetlen féltékenységgel és bizalmatlansággal indul csak meg. Pedig ezekben a mai időkben minden idővesztés csaknem jövátelhetetlen következményekkel járhat. Senki számára nem nyújthat vigasztalást az a tudat, hogy az összeomlás öt utójára fogja eltemetni. Mindenkinek, aki a mai civilizáció részese, egyenes kötelessége, hogy minden anyagi és szellemi felkészültségével, ennek a birtokállománynak megmentésére törekedjék. Mert ha ez egyszer elvész, visszaszerezni többé nem lehet.

Egészen kézenfekvő tehát a gondolat, hogy amikor a gazdasági természetű problémák elintézésénél is politikai szempontoknak van befolyása, akkor az azonos érdekű társadalmi osztályoknak állandó és megfelelő struktúrájú szervezetekbe kell tömörülniök. A háztulajdonosoknak, a betéteseknek éppúgy, mint ahogy azt akár a kazántulajdonosok vagy a mezőgazdák már megtették. A mezőgazdák szövetsége, vagy az ehhez hasonlatos szindikátusok organizációit a gyakorlati élet szükségességei hívták létre és éppen ezért fenn tartandók, ha értelmes vezetés alá jutottak, mert ezek vannak hivatva arra, hogy harmónikusan működjenek közre a felvetődő problémák megoldásában. Hiányuk csak érdekeik semmibevételét és újabb hibák bekövetkezéseit idézné elő. A válság kielégítő megoldásához tehát csakis az összes társadalmi rétegek őszinte és becsületes közreműködésével juthatunk.

Ezek a gondolatok azóta foglalkoztatnak, amióta azt láttam, hogy szinte hiábavalónak látszó erőfeszítés után ültek össze például a betétesek, hogy egymás között megbeszéljék közös álláspontjukat, a konverzióról szóló törvény következményeivel kapcsolatban. Az ország minden részéből olvashatunk különféle mozgalmakról, melyeknek mind az a célja, hogy kiterjesszék a konverziót az adósoknak minél nagyobb tömegére.

Ezzel szemben a betétesek, akiknek elsősorban érdekük volna a konverzió hiteléletet megőrlő kiterjesztésének megakadályozása, ebben az irányban nem hallatják szavukat, semmi szándékot nem mutatnak a szervezkedésre. Minthogyha nem is a maguk pénzének a megmentéséről volna szó.

Egy jobban szervezett és erkölcsösebb talanzaton nyugvó, új világ alapjait kell lerakunk. Ez a hatalmas feladat pedig csakis akkor végezhető el, ha mindenki segítséget

Francia harci kiáltás Németország memorandumára

Elkészült az élehangú francia válaszjegyzék — Franciaország ellenzi Németország felfegyverzését — Tiltakozás a háborus kijelentések ellen

Az angol kormány nem helyesli a francia jegyzék éles hangját

A francia válaszjegyzék elkészült Németország ama memorandumára, amelyben azt követelte, hogy bánjanak vele egyenlő félként a fegyverkezés terén. A válasz felülmulta az összes várakozásokat, sokkal kihívóbb, sokkal élesebb volt, mint ahogyan azt a nemzetközi diplomácia körében elképzelték. Milyen következményei lesznek Franciaország állásfoglalásának, még nem tudni, de annyi bizonyos, hogy a népszövetségi üléseken olyan sokszor hangoztatott közeledés mögött ez a felelet jó időre betette az ajtót.

A jegyzék utat nyithat egy világháború felé

Franciaország harci kiáltása azonban még legszorosabb szövetségesei körében is visszataszítást keltett. Anglia kerekén közölte a londoni francia nagykövettel, hogy nem hallandó követni a francia kormányt azon az úton, amely egy újabb, az eddigieknél sokkal véresebb háborút készít elő. A határozott angol állás-

foglalás dacára is a francia kormány elküldte a választ. Izoláltan bár, de megrendíthetetlenül tovább viszi a világot egy újabb katasztrófa felé, amely — ha nem térítik hamarosan észre az elvakított gyűlölködőket — feltétlenül bekövetkezik. A francia válaszjegyzék már utban van Berlin felé és a nemzetközi diplomácia izgalommal várja a legközelebbi napok eseményeit, amelyek minden konferencián, minden dagályos szónoklat és egyetértést, békét hirdető szerződés dacára is, viharokat rejtnek magukban.

A mai nap eseményeiről a következő távirati jelentések érkeztek:

Páris. Ma délelőtt ülést tartott az államtanács, amely véglegesen megállapította a német fegyverkezési egyenlőségről szóló jegyzékre adandó válasz szövegét. A választ ma átadták Németország párisi nagykövetének, von **Höschnek**. A jegyzék szövegét a francia kormány csak akkor hozza nyilvánosságra, amikor a német külügyi hivatalnak már megfelelő ideje volt annak áttanulmányozására.

Franciaország erélyesen ellenzi Németország felfegyverzését

A londoni jelentések arról számolnak be, hogy a Times és a Daily Herald mai számukban már pontos szövegét közlik a francia válaszjegyzéknek. A válaszjegyzék hat pontból áll és szövege a következő:

1. Franciaország kijelenti, hogy a versaillesi békeszerződések alapján nem egyezhet bele a javasolt német-francia különtárgyalásokba.

2. Franciaország ellentmond annak a német magyarázatnak, amelyet a leszerelési szerződés klauzulájánál alkalmazni igyekeznek.

3. Franciaország már megtette az első lépéseket a fegyverkezések csökkentésére.

4. Franciaország élesen ellenzi Németország felfegyverzését, mert az ellenkezik nemcsak a békeszerződések, hanem a leszerelési megegyezésekkel is.

5. Franciaország figyelmezteti Németországot arra, hogy be kell tartania a szerződéseket.

6. A francia kormány tiltakozik az ellen, hogy a német birodalmi kormány egyes tagjai háborus kijelentéseket tartalmazó beszédek mondjanak, illetve nyilatkozatokat tartsanak.

A londoni jelentések ezenkívül arról is számolnak, hogy a beavatottak szerint az angol kormány egyáltalában nem helyesli a francia válaszjegyzék éles hangját és nem hajlandó

azért a felelősségben Franciaországgal osztozni. Ezzel szemben a londoni francia nagykövet közölte, hogy kormánya viszont nem hajlandó változtatni a jegyzéken és nem is vár tovább annak átnyújtásával, miután látja, hogy Anglia nem akarja elutasítani a német követeléseket. Diplomáciai körökben nagy izgalommal várják a német kormány állásfoglalását.

Hírek Németország háborus készülődéseiről

A német fegyverkezési tervvel kapcsolatosan a mai bucaresti-i lapok feltűnő címbetűkkel szenzációs híradást közölnek. A lapok arról számolnak ugyanis be, hogy *Németország háborút készít elő Lengyelország ellen, hogy megváltoztassa a versaillesi szerződésben megállapított keleti határokat.* Telens, a lett szocialista párt egyik vezére nyilatkozott a lettországi lapoknak és nyilatkozatában azt ajánlja, hogy hozzanak létre katonai szövetséget Lengyelország, Litvánia, Lettország, Észtország, sőt — ha kell — még Oroszország között is.

Ugyancsak a bucaresti-i lapok közlik, hogy a német hivatalos körök véleménye szerint abban az esetben, ha Franciaország elutasító választ ad a német fegyverkezési követelésekre, úgy Németország nyomban közli, hogy nem vesz többé részt semmiféle leszerelési értekezleten.

nyújt hozzá. Miért ne egyesülhetnének — a munkások példájára, — a munkaadók is, vagy általánosságban bármilyen tökéletes képviselő társadalmi osztályok, hogy egymás között, még idejében megtárgyalhassák közös érde-

keiket? Saját érdekeit mindenkinek idején kell felismernie, mert ezeknek fel nem ismerése és a nyílt megvédésükhöz szükséges bátorság hiánya csak a tőke ellenségeinek nyújt segítséget, de a válságon nem segít.

Adóellenőrzésre kényszerítik a lakókat egy új törvényjavaslatban

Lakbérfizetés előtt meg kell győződniük, hogy a háztulajdonos kiizette-e adóját — Benyújtották a látszatadóról szóló törvényjavaslatot — Lehetetlenné akarják tenni a nagylakások bérbeadását — Redukciók, amelyeknek csak kevesen veszik hasznát

Börtönbüntetést kapnak, akik nem nyújtanak be adóvallomást

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter két fontos pénzügyi törvényjavaslatot terjesztett be a kamarába. Az egyik egyes adóknak redukciójáról szól, a másik a szükségesé vált pénzügyi intézkedésekről.

Az adóredukciós törvényjavaslat szerint október elsejétől a mezőgazdasági egyenes adót huszonöt százalékkal szállítják le, míg ezeknek pótdója 10 százalékkal csökken. Ugyancsak október elsejétől 10 százalékkal redukálják a házádot. A javaslat további része a kisiparosok forgalmi adójának megszüntetéséről szól, eszerint nem fizetnek forgalmiadót azok a kisiparosok, akik maximálisan négy munkással dolgoznak, más jövedelmük nincs és az iparágban havi háromezer lejnél több jövedelmet nem érnek el.

A pénzügyi rendelkezéseket tartalmazó törvényjavaslat megszüntet mindennemű póttizetést és fizetési pótlékot. A jövő év január elsejétől kezdve kinevezések, előléptetések nem lesznek. Kivételes esetben a minisztertanács hozzájárulásával léptethető elő egy tisztviselő. Állami tisztviselőnek havi harmincötezer lejnél magasabb fizetése nem lehet és azok, akik ma nagyobb fizetést élveznek, fizetésredukciót fognak szenvedni. E szabály alól kivételt képeznek a marsallok és az állammal szolgálati szerződéses viszonyban levők.

lön a látszatadó!

Minden pénzügyigazgatóság tervezetett fog kidolgozni az adók behajtására. Az adó-tisztviselők a behajtott adó után az eddigi egy százalék helyett három százalékot kapnak. December elsejéig az évi adó befizetendő. Késedelmi kamatot csak azok nem fizetnek, akik novemberig adójuk háromnegyed részét fizették be.

Életbelép a látszatadó, még pedig a szobák száma, a cselédség száma és az autótartás tekintetében. Akik egy cselédet tartanak, legalább tízezer lej adóalap után fizetnek adót. Autótulajdonosok minimális adóalapja hatvanezer lej. És ez alól csak a mezőgazdasági, vagy az ipari célokra szolgáló autók tulajdonosai képeznek kivételt.

A jövőben — a javaslat szerint, — a lakó felelős azért, hogy a házbéradó ki legyen fizetve. A lakó tehát csak úgy fizetheti a házbért, ha meggyőződött arról, hogy a háztulajdonos nincsen adóhátralékban. Különben az adót letenni tartozik az adóhivatalban.

Az adóvisszaélések szankcióját megszorítják és így például

aki két éven át nem tett adóvallomást, egy havi fogház és hivatalvesztés mondanók ki büntetésnek.

A mai napon egyébként is érdekes pénzügyi rendelkezés történt. A pénzügyminiszter kitírt valamennyi miniszteriumhoz, amelyben kifejezi azt, hogy a takarékosági rendelkezéseknek a miniszteriumok csak részben, sőt több helyen egyáltalában nem tesznek eleget. Közli, hogy havi háromszázmillió megtakarítás szükséges, amit minden eszközzel keresztül kell vinni.

Nyilvánosságra került az is, hogy miként akarja megoldani a kormány a fizetési hátralékokat. A legközelebb hatmilliárd lej összegben adómentes járadékkötvényeket bocsátanak ki, összesen hatvanezer darabot. A kötvények két

és fél százalékos kamatozásuak, harmincöt év alatt amortizálódnak és évenként sorsoltatnak. Ilyen járadékkötvényeket kapnak a tisztviselők fizetési hátralékuk fejében és a szállítási tartozások egy részét is járadékkötvényekkel egyenlíti ki a kormány.

A kamara mai délelőtti ülésén Landau zsidópárti, a besszarábiai adóvégrehajtás szörnyűségeiről beszélt. Megállapította, hogy ebben a tartományban a végrehajtók valósággal kegyetlenkednek.

Cuza: Ez természetes is. A zsidók nem érdemelnek egyebet.

Landau konkrét panaszt adott elő. Elmondta, hogy egy Tipochtil nevű sorocai kiskereskedőhöz beállított Ion Dragolni nevű adóvégrehajtó Bacalla szakaszvezető társaságában és gorombán követelni kezdte, hogy Tipochtil fizesse ki adóhátralékát. Tipochtil közölte a végrehajtóval, hogy nem tartozik adóval, meg is mutatta adónyugtáját. A végrehajtó azonban egy más névre szóló végrehajtási utasítás alapján földulta a boltot.

Cuza: Mit érdekelnek bennünket a maga zsidójai. Elnök ur, ezt nem bírom tovább.

Landau: Ha nem rendelkezik megfelelő ideggel, van egy tanácsom, vegyen brómot...

A pénzügyminiszter által beterjesztett javaslatok méltán feltűnést kelthetnek ország-szerte. Mert e két javaslatból kiviláglik, hogy amit a pénzügyi kormányzat az egyik kézzel — meglehetősen szűken — ad, azt a másik kézzel sokszorosan visszaveszi. A mezőgazdasági adók leszállítása és kisiparosok forgalmi adójának a háromezer lej aluli jövedelmeknél

**Modern esillárt
tervez készít:
Pintér & Co.
tükörgyár. Gyári árak!**

Engedményeket követelnek Stresában az adós-államok

Hajlandók megszüntetni a devizakorlátozásokat, ha a hitelezők is áldozatot hoznak — Új francia tervezet Európa gazdasági talpraállítására

Párisból jelentik: A *Petit Parisien* szerint a stressai konferencia adós államai értekezletet tartottak, amelyen megállapodtak abban, hogy hajlandók eltörölni a devizakorlátozásra vonatkozó intézkedéseket abban az esetben, ha a hitelező államok is hajlandók áldozatot hozni. A feltétel az volna, hogy a kamatoknál és törlesztéseknél bizonyos engedményeket adjanak az adós államoknak.

Avenol, a Népszövetség helyettes főtitkára egyébként tervezetet dolgozott ki, amely odaíranyul, hogy az egyes államok mondjanak le bizonyos vámokról és illetékekről és az ezekből befolyó összegeket Európa gazdasági talpraállítására fordítják.

A stressai jelentések szerint ma ülést tartottak a gabonavásárló államok delegátusai. Firlinger cseh delegátus a preferenciális rend-

Uradalmi I. rendű tejfel, vaj és tejtermékek
WEISZ tejesarnok- és pékáru-tízet,
P. Avram Iancu (volt Szabadág-tér 13)

történet eltörlése sokkal jelentéktelenebb, mint az a bizonyos látszatadó, ahol többszörösen visszaveszik a polgárságtól, amit adtak. Új vexaturák eljövételét jelenti ez a törvényjavaslat, ha a parlament megszavazza. S a javaslat egyik pontja, amely kötelességévé teszi a lakóknak, hogy a háztulajdonosok adófizetését ellenőrizze, a leghetlenebb ötlet, amely valaha eszébe juthatott a pénzügyminiszternek. Nemcsak a háztulajdonosok, hanem a lakónak is a kellemetlenségek egész sorozatát zudítja nyakába a furcsa intézkedés, amelyen meglátászik, hogy a gyakorlati élettől távolálló miniszteri hivatalszobában készült. Elméletileg talán beválik a háztulajdonosok adófizetésének ellenőrzése, de a gyakorlatban csak visszaélésekre és zavarok keltésére nyújt alkalmat.

A javaslat törvénnyé válása esetén elsenként, házbérfizetés előtt a lakóknak sorfalat kell állniok a pénzügyigazgatóság előtt, hogy bejuthassanak a hivatalokba és utánajárhassanak annak, vajjon a háztulajdonos kifizette-e adóját. Egész napokat veszítenek el az emberek értékes munkaidejükből és a pénzügyigazgatóságoknak annyira megszaporodik a munkájuk, hogy kénytelenek lesznek új tisztviselőket alkalmazni. Az adóhivatalok eddig az adóhátralékos háztulajdonosoknál egész egyszerűen letiltották a házbéreket. Végzéseken értesítették az érdekelt lakókat, hogy a házbért további rendelkezésig a pénzügyigazgatóságon kell fizetniük. Ez ugyilatszük túl egyszerű volt a pénzügyminiszteriumnak, gondoskodtak tehát komplikációkról, nehogy a felesleges idővesztéstől, hiábavaló fáradozástól elszokják az adótartozásban, gondokban dúslakodó honpolgár.

Kiábrándító intézkedések

Hasomlóan sérelmes a látszatadó is. A pénzügyi kormányzat a szobák száma után veti ki az adót és megelégedezik arról, hogy éppen ezzel az intézkedéssel sújtja legjobban a háztulajdonost, akinek adójára oly nagy súlyt fektet. Ma öt-hat szobás nagylakásokat lehet kapni olyan házbér mellett, mint két évvel ezelőtt a háromszobásokat. Ha azonban újabb adóval sújtják a nagylakásokat, ugy teljesen lehetetlenné teszik, hogy ezek bérlőre találjanak.

A parlamentnek alaposan a mélyére kell nézni a pénzügyminiszteri javaslatnak és azokat a pontokat, amelyek új vexaturák életbeléptetésére adnak alkalmat, könyörtelenül törölni kell, mert ezektől várni Románia pénzügyeinek szanalását még a legnagyobb optimizmus mellett is súlyosan kiábrándító.

Nyilvánosságra hozták a Kreuger-vállalatok státusát

Londonból jelentik: Ma nyilvánosságra hozták a Kreuger vállalatok státusát. Eszerint a passzívák összege 781 millió svéd koronát, az aktívák 509 millió svéd koronát tesz ki.

Tanerőképzés. Továbbképzőkurzus, előkészítés a drezdai Wigman diplomavizsgára és a bucuresti-i állami vizsgára az aradi Wigman-iskolában

Németországban diplomált elsőrendű tanárok.

PATAKY gimnasztikai és mozgásművészeti ISKOLA

Beiratás: Str. Alexandri 6. (Salacz-u.) 10-1 és 4-6-ig.

Külön váróterem, öltöző- és mosdóhelyiség. Hideg, melegvíz-zuhany.

Több milliós adóeltitkolás vádja egy aradi iparvállalat ellen

Az elbocsátott tisztviselő feljelentése — Állítólag a globális adó körül történtek visszaélések — A miniszterium Bateala temesvári felügyelőt delegálta a vizsgálat lefolytatására

TARANU VICTOR vezérfelügyelő nyilatkozata

A legnagyobb titoktartás mellett indította meg a vizsgálatot az aradi pénzügyigazgatóság egy feljelentés ügyében, amely egyik nagy aradi iparvállalat ellen érkezett be s amelyben a feljelentő több milliós adóeltitkolással vádolja meg az iparvállalat vezetőségét.

A feljelentés Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelőhöz érkezett be, aki az abban foglalt vádak kivizsgálására az aradi pénzügyigazgatóság adóellenőreinek adott megbízást. Az előzetes vizsgálat szenzációs adatokat állapított meg. Az üzleti könyvek átvizsgálásánál ugyanis megállapítást nyert, hogy a vállalat évekre visszamenőleg más tételeket vezetett be az alkalmazottak globális adójának összegénél, mint ami a valóságnak megfelel.

A vizsgálat levezetésére kiküldött adóellenőrök jelentése alapján Taranu Victor néhány nappal ezelőtt, midőn Bucarestben volt, jelentést tett a miniszternek, valamint a miniszterium illetékes szakosztályának, ahonnan most újabb intézkedés érkezett le, amely már a legkomolyabb formában rendelte el a vizsgálatot a milliós adóeltitkolás ügyében.

A rendelet ugyanis felhatalmazta Bateala pénzügyi felügyelőt, aki Temesváron teljesít

szolgálatot, hogy nyomban utazzon át Aradra és kezdje meg a vizsgálatot a feljelentett iparvállalat irodáiban a visszaélések felderítésére. A miniszteri rendelet alapján Bateala felügyelő most érkezett át Aradra és felkereste a vállalatot, ahol megkezdte a könyvek felülvizsgálását.

Ebben az ügyben beszélgetést folytattunk Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelővel, aki a következőket mondotta:

— A szóban forgó aradi iparvállalat ellen, hozzám érkezett feljelentés, amelyet egyik elbocsátott tisztviselője adott be. A feljelentésre kötelességszerűen elrendeltem a vizsgálat bevezetését, amelynek további lefolytatására a miniszterium Bateala felügyelőt delegálta Aradra. A vizsgálat természetesen huzamosabb időt vesz igénybe, mivel a könyveket évekre visszamenőleg át kell vizsgálni.

Csak a vizsgálat teljes befejezése után tudok pontos adatokat mondani arravonatkozólag, hogy történt-e visszaélés és milyen mértékben károsodott az állam.

A fenti feljelentés komoly alapja kétséges, mert egy elbocsátott alkalmazott bosszújának tudható be az egykori kenyéradója elleni feljelentés.

Az országos katolikus kongresszus megnyitása Nagyváradon

A magas adók miatt bezárt Park-szállodát nem nyithatták meg az előkelő vendégek számára.

Impozáns ünnepségek keretében nyílt meg ma Nagyváradon az országos katolikus kongresszus, amely egyúttal a Katolikus Népszövetség tíz esztendő jubileumi ünnepét is magában foglalja. A kongresszus bevezető programjait Fiedler István nagyváradi püspök ünnepi nagymiséjét celebrált a váradolaszi templomban. Fél 11 órakor a Katolikus Kör nagytermében kezdetét vette a Népszövetség nagygyűlése, ahol az elnöki megnyitó és különféle bejelentések után dr. Dobos Ferenc ismertette a Katolikus Népszövetség fennállása óta lefolyt tíz esztendő munkaprogramját, majd felszólalások következtek. A főiskolások nevében Venczel József mondott érdekes beszédet, utána Lang György a földműves ifjuság szószólója és Bacsoni Géza a kereskedő ifjuság képviselője tarták fel beszédükben korunk ifjuságának problémáit.

Délután 3 órakor Balázs Ferenc pápai prelátus elnöklésével ülést tartottak, amelyen dr. Pacha Ágoston püspök is megjelent. Az ülésen mélyen átgondolt és szépen felépített beszédet tartott Kassovitz László jezsuita atya, aki a katolikus munkásság szervezkedéséről beszélt.

A katolikusok országos kongresszusára olyan hatalmas számban érkeztek meg az egyes városok delegátusai, hogy a rendezőségnek külön problémát adott azoknak elhelyezése, akikre nem számítottak előre. Tegnap, pénteken este még nagyon sokan voltak hajlék nélkül a kongresszus résztvevői közül. A rendezőség ekkor Veiszlovich Emilhez, az ismert nagyváradi szállodatulajdonoshoz fordult, aki — mint emlékeztetés — hoteljét adó miatt annakidején botrányos jelenetek után bezárta. A Park-szálloda előzően tulajdonosa készséggel bocsájtotta a rendezőség rendelkezésére tíz legszebb szobáját, azonban kérte őket, hogy jelentsék ezt be a pénzügyigazgatóságon és egyben azt is, hogy nem mint szállodai szobákat, hanem mint privát lakást adja át azokat Veiszlovich a rendezőségnek. A pénzügyigazgatóságon azonban kijelentették, hogy csak abban az esetben nyitnák meg a szállodát újra, ha Veiszlovich tovább fizeti hatalmas adóját. Ezt természetesen nem kívánhatták a rendezőség tagjai, sem a hajléktalan népszövetségi vezetők a derék szállodatulajdonostól s így a Park-szálló adóemelések miatt bezárt kapuja az előkelő vendégek előtt zárva maradt.

CORSO-MOZGO mai műsora! Kémszolgálat! Ma utójára!

UFA-mestermű! Az ideál produkció grandiózus filmje! BRIGITTE HELM, WILLY FRITSCH. Ez kívül közkívánatra prolongálva CORSUN 12 tagú híres orosz kórus és balalaika zenekar személyes fellépte, szölisták, táncosok.

MA D. E. 11 1/2 órakor MATINÉ! HERCEGNOK HADNAGYA. Orosz tárgyú énekes, zenés romantikus film. Lawrence librettó, Grace Moore.

MA D. U. 3 órakor: COHEN és KELLY Afrikában. A két kiváló komikus humoros filmje Afrika rengetegekben. — — JEGY L:18.

CORSO-MOZGO! PREMIER HÉTFÖN! CIMMARRON!

Németül beszélő hatalmas film, az amerikai Oklahoma földterületek elfoglalása és az ököljog korából. 42 000 szereplő!

Főszerepben: RICHARD DIX, a VÖRÖS ALKONY c. film főszereplője!

Az Egyesült Bank csődtömeggondnoka visszaperli az egyik betétesről a felvett befétet

Érdekes rendelkezése van a csődtörvénynek, amelynek alapján a kereset megindult — A törvényszék tárgyalásra tűzte ki a keresetet

Az aradi törvényszék ma érdekes keresetet tárgyalt, amelyet a jelenleg csődeljárás alatt álló Egyesült Bank csődtömeggondnoka Iancu Cornel dr. indított a pénztárat egyik betétese ellen. A kereset előzményei a következők:

Becher Józsefnek az Egyesült Bankban mintegy 70 ezer lejes betétje volt. Becher egy alkalommal megjelent az intézet pénztáránál és kivette a betét teljes összegét. A takarékketét

Harminckilenc halálos áldozata van a new-yorki Observation komp felrobbanásának

Newyorkból jelentik: Observation komp felrobbanása izgalomban tartja egész Amerikát. Az eddigiek szerint a robbanásnak 39 áldozata van, de ezeknek száma előreláthatólag még jelentősen emelkedni fog, miután 58 munkás állapota életveszélyes. A vizsgálat megindult és valószínűleg arra az eredményre jut, hogy a katasztrófa oka a fűtőberendezés hiányossága volt. Ezt a berendezést már régen ki kellett volna cserélni.

kivétele után néhány hónap múlva a bank fizetéképtelen lett, majd a betétesek csődöt kértek az intézet ellen. A csődbíróság Iancu Cornel dr. aradi ügyvédet rendelte ki tömeggondnoknak, aki az üzleti könyvek felülvizsgálata alkalmával megállapította, hogy több betétes van, aki a fizetéképtelenség bejelentése előtt, a csődtörvényben megállapított hat hónapi időn belül vette ki betétjét a bankból. A csődtörvény vonatkozó szakasza előírja, hogy mindazoktól a betétesektől, akik hat hónapi időn belül vették ki betéteiket, mielőtt a pénztárat kimondata volna a fizetéképtelenséget, a csődtömeg gondnoka peres uton kérheti a visszafizetését az összegnek.

Iancu Cornel dr. tömeggondnok ezen az alapon tehát megindította a keresetet Becher József ellen és keresetében arra kérte a bíróságot, kötelezze a betétest, hogy a csődtörvény értelmében fizesse vissza a felvett betétösszeget. A keresetben az aradi törvényszék ma tartotta az első tárgyalást. A törvényszék a tárgyalás folyamán elrendelte a bizonyítás kiegészítését arra vonatkozólag, hogy a betét kivétele valóban mikor történt meg és a folytatólagos tárgyalásra újabb határidőt tűzött ki.

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

A világ szörnyű pusztulását várják Paulis község titokzatos szektái

»Itt ülésezik a Szellemelek társasága« — Távol a hiúságtól és minden rossz emberi szenvedélytől — A kiválasztott földre rogy és testét remegés futja át

Paulison készülnek az utolsó ítéletre

(Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.) Egyszerű, fehérre meszelt kis parasztház Paulis aradmegyei község egyik mellékucájában. Külsőleg semmiféle különbséget nem mutat a szomszédos házaktól, csak az tűnik fel, hogy egyes babonás parasztemberek széles ivben kerülnek ki, amikor esténként arra haladnak.

— Itt ülésezik a Szellemelek Társasága — mondják egymásnak nehezen titkolt félelemmel.

És esténként monoton vallási énekek hangjai szűrődnek ki a zárt ablakok mögül...

A fanatizmus, a vallási rajongás néha furcsa utakra viszi az emberi agyat. Kis ezeregynehány száz lakosú község Paulis, de talán seholsem virágzik annyi szekta, mint ebben a hegyaljai faluban. A legkülönösebb közöttük a pentikosztaalista szekta, vagy ahogyan azt a községben nevezik a „Szellemelek Társasága”, amely most egész napon át tartó vallási ünnepekkel ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját. Az egész országban toboroztak már maguknak híveket, de a központ itt maradt, a szüreti előkészületektől hangos hegyaljai faluban.

— Mit jelent az, hogy pentikosztaalista? — kérdezem a szekta egyik prédikátorát. — Honnan kapták ezt az elnevezést?

— Nem tudom. Amerikából jött a név, de mi magunkat evangélistáknak nevezzük.

Aki a rejtélyes szektát megalakította

A szekta vezére, Bradin György paulisi földműves nem tartózkodik otthon és ezért helyettesével, Rudau György prédikátorral beszélgetek, annak kirívó egyszerűséggel berendezett kis parasztházában. Egyszerű, mezítelű parasztember, aki evangéliummal kezében magyarázza el hitének alapjait. S hamarosan megtudom, hogyan keletkezett Aradmegyében ez a furcsa nevű, vallási szekta, amelyben — mint majdnem valamennyi szektánál — az egyszerű evangéliumi törvények mellett sok a titokzatosság, a felelet nélkül maradt rejtély és talán éppen ez a vonzóerő a primitív, a misztikumba burkolt titokzatosságok iránt fogékony parasztlelkek számára.

Tíz esztendővel ezelőtt látogatóba érkezett Amerikából egy Paulisról kivándorolt parasztember. Nemcsak megtakarított dollárokat hozott magával szülőfalujába, hanem egy új vallást is, ami mindennapi esemény a szektákkal és fantasztikus vallási alakulatokkal tulzsufolt tengerentúli országban, ahol naponként alakulnak új szekták. Az új hitet pentikosztaalista vallásnak nevezte és legelőször Bradin György paulisi földművessel és annak egy barátjával sikerült elfogadtatni az új szekta elveit.

— Melyek az alapvető elvek? — kérdezem Rudau Györgytől.

— Az evangélium alapján élünk. Tagjaink tilos szeszest inni, dohányozni, politizálni, nem engedjük meg a válást, eltűnjük asszonyainkat és leányainkat a kendőzéstől, a szép ruhák viselésétől, mert mindez az embert hiúságot, az emberi szenvedélyt szolgálja. Egyszerűen öltözve kell megjelennünk az Ur színe előtt és szigorúan kizárunk kebelünkben mindenkit, aki vét a törvények ellen — mondja magasra feltartva kezében az evangéliumot.

— Egybegyűlünk, imádkozunk, ismertetjük az evangéliumot.

És egyszerre egy-egy kiválasztott a földre rogy, testét remegés futja át és idegen,

előttünk ismeretlen nyelveken kezd beszélni. Ez a jele annak, hogy a Szentlélek keresztségén esett túl s szavait csak a Szentlélek érti meg.

Mi pedig hálaimákat mondunk, hogy a Szentlélek megjelent közöttünk. Tudjuk, hogy ez Istentől jön, hiszen az evangéliumban is szerepel.

És Rudau György ezzel előveszi az evangéliumot és fellapoz egy fejezetet, amely arról számol be, hogy a tizenkét apostol, várva Jézus Krisztus megjelenését, egyszerre a földre rogyott és ismeretlen, idegen nyelveken beszélt.

— Ezért neveznek bennünket a faluban „Szellemelek Társasága”-nak, mert a tudatlanok nem tudják, hogy a Szentlélek szól a kiválasztottak között.

A prédikátor kérésre elvezet egy aszszonyhoz, akit már többször megszállott a Szentlélek. Bradean Györgyné, 62 esztendősráncos arcú öreg parasztaaszony. Minden szavában izzik a fanatizmus. És földöntúli boldogság ragyog a szemében, amikor elmondja, hogyan lépett be a pentikosztaalistákhoz.

— Kíváncsiságból elmentem egy vallási ünnepségre. S amint ott imádkoznak, egyszerre azt érzem, hogy valami ellenállhatatlan erő leránt a földre. Többől nem tudok, azt mondják, hogy testem reszketni kezdett és idegen, soha nem hallott nyelveken kezdtem beszélni. És akkor tudtam meg én is, hogy egyik kiválasztottja vagyok a Szentléleknek.

Evangéliummal kezében bucsuzik el tőlem Rudau György, a furcsa nevű szekta fanatikus apostola, aki — mint hiszi — egyenesen a Szentlélektől kapta megbízatását munkájára. Hipnózisról, önszuggeszcióról, transzállapotra nem is hallott és ha igyekezném megnagyarázni, hogy a Szentlélek-megszállást ezeknek tulajdonítom, a Sátán küldöttjeként üzne ki házából...

1933-ban bekövelkezik a vég

Amilyen nyíltan beszélnek tanáikról a pentikosztaalisták, olyan titokzatosak a millenisták, Aradmegye másik furcsa szektájának hívei. Paulison is megkezdtek a hívek toborzását, de közelebbit senkinek akar mondani. Egy millenista hírből álló parasztember csak ennyit hajlandó elárulni.

— Mi tudjuk, hogy egy bibliában szereplő időponttól számítva ezer év múlva eljön a világ vége. És kiszámítottuk, hogy ez a keresztény időszámítás szerint 1933-ban következik be. Tehát készülnünk kell az utolsó ítéletre, amely nemsokára eljön és akkor számot kell adnunk cselekedeteinkről.

— Hogyan képzeli el a világ végét? — firtatom.

— A föld mélyéből tűz tör elő — hangzik a próféta jóslat — ezután nagy víz jön, amely elpusztít minden életet. A két elem egyesül és hatalmas robbanás keletkezik, amely atomjaira szakítja a földet és szétszórja a világmindenségben. És örökre eltűnik a föld...

A MINŐSÉG

volt a döntő a Meintl Gyula r. t. nagyarányú előretörésénél. A Meintl cég ma 8 állam lakosságának minden rétegét vásárlói közzé számíthatja.

Fenti szó van és volt mindig a zászlajára írva.

MEINL GYULA

Kávészívó- és teabehozatali r. t.

ARAD, Bulevardul Reg. Maria 22.

Valahogyan önkéntelen borzongás fog el, amikor ezeket a fanatizmustól, hittől áthatott szavakat hallom és ki kell tekintenem a ragyogó napsütésbe, hogy lerázam magamról a sötét profécia hatását. És bővebb magyarázatot nem is kapok, meg kell elégednem ezekkel a rejtélyes szavakkal. Titkos szánalommal tekint rám az egyszerű parasztember, aki arcomon látja, hogy jóslatában nem hiszek.

— És mennyi emberi lelket talál készületlenül az elkövetkező vég — mondja bucsuzóul — s ezek örök sötétségben fognak bolyongani, távol az isteni szellemektől...

A bor ellen prédikálnak a Hegyalján

Még egy szektáról hallok a faluban. „Ostasi”-oknak hívják őket és egy nagyszabású volt pap alapította. Senkinek árulja el, kik a tagjai. Féltik őket. Csak annyit hallok, hogy náluk is tilos a dohányzás és a szeszestital. Érdekes, hogy a szekták itt mind a bor ellen prédikálnak. Eppen a Hegyalján, ahol bőségesen van bor.

A villamosállomás felé haladok. Ünneplőbe öltözött parasztleányok mennek összekarolva... arcukon virít a festék... látszik, hogy nem tagjai egyik szektának sem. Beszélgetésbe eredek a parasztokkal. Panasz, sirás mindenfelé... adó, elverte a szőlőt a jég... nincs elég buza... haldoklik a Hegyalja... És a nagy nyomorúság közepette virágzik a kis községben a szektaélet... a realitásokról megcsömörlött emberek a miszticizmus rabjaivá váltak és új, rejtélyes utakon keresik az Igazságot... És bizonytalanul tévelyegnek a járatlan, furcsa utakon...

MAROSI RUDOLF.

Megtámadtak és a Marosba dobtak egy leányt Aradon

Véres verekedés az várhid közelében

Véres verekedés játszódott le tegnap Aradon a várhid közelében, a Maros partján. Hanga Demeter munkás, akit Chipes melléknéven is ismernek, Tipei Mária nevű leánnyal sétált. A férfi és a nő között nézeteltérés támadt, aminek következtében Hanga Demeter a nála levő vaslapáttal Tipei Máriára támadt, akit többször is fejen ütött.

A szerencsétlen nő ekkor sikoltozni kezdett, majd pedig futásnak eredt. A felbőszült Hanga Demeter azonban Tipei után vetette magát és amikor utolérte, megfogta és a Marosba dobta. A veszekedés okozta lármára és Tipei Mária segélykiáltásaira a járó-kelők figyelmesek lettek és abba az irányba siettek, ahonnan a hangokat hallották. Hanga Demeter, amikor látta, hogy most már veszélyben forog, a futásban keresett menekülést és csakhamar eltűnt a sötétben. A járó-kelők közül többen a vízbe ugrottak és a már fuldokló Tipei Máriát kimentették. A leányt a kórházba szállították, ahol ápolás alá vették, ma délelőtt pedig arra való tekintettel, hogy állapotában javulás állott be, elbocsátották.

A miniszterium elrendelte a vizsgálatot a csálai szőlőtelep igazgatója elleni feljelentés ügyében

Vasiliu állami ügyvédet küldötték Aradra a vizsgálat lefolytatására -- Tulterhelték utalványozással a szőlőtelep költségvetését -- A tisztviselők több mint egy évig nem kaptak fizetést

Néhány hónappal ezelőtt érdekes feljelentés érkezett az egyik aradi hatóságához a csálai szőlőtelep igazgatója ellen. A feljelentés adatai szerint az igazgató a szőlőtelep befolyó jövedelmét nem használta fel arra a célra, mint ahogyan azt a költségvetés előírta, és így az a helyzet állott elő, hogy a tisztviselők több mint egy évig nem kaptak meg illetményeiket.

A feljelentést a szőlőtelep három tisztviselője, Lammert, Tóth és Bercsényi adták be és kérték a vizsgálat megindítását. A feljelentésre a rendőrség bünyügyi osztálya valóban meg is kezdte a kihallgatásokat, beidézték a tanukat, valamint a szőlőtelep tisztviselőit, akiknek vallomásairól jegyzőkönyvet vettek fel. A vizsgálatban azonban bizonyos stagnáció állott be és az iratok a rendőrség bünyügyi osztályánál maradtak.

Az esetről az Aradi Közlöny részletesen beszámolt és a cikk alapján a földművelésügyi miniszterium elrendelte a legszelesebbkorú vizsgálat bevezetését. A mai napon Aradra érkezett I. Vasiliu állami ügyvéd a miniszterium felkérésében, aki Avramescu Vazul dr. és

Lepa Valer dr. állami ügyvédék társaságában felkereste a főügyészt, akinél érdeklődött, milyen stádiumban van a vizsgálat ügye. A beszélgetés befejezése után alkalmunk volt kérdést intézni Vasiliu ügyvédhez, aki a következőket mondotta:

— A vizsgálat levezetésére kaptam megbízást a minisztertől és ebben az ügyben jöttem le Aradra, ahol áttanulmányoztam a rendőrségen lévő feljelentést. Véleményem szerint nem lehet arról beszélni, mintha Economu Virgil a szőlőtelep előbbi igazgatója jogszabályon utalványozott volna ki összegeket. Tény az, hogy a költségvetés keretében amilyen utalványozást kapott, amelyet mind folyósítani kellett, hogy amikor a tisztviselők illetményre került volna a sor, a pénztár már kimerült és újabb hitel nem állott rendelkezésére.

Mindenesetre a vizsgálatot folytatjuk és a rendőrségi kihallgatások befejezése után az ügyre vonatkozó iratok átkerülnek az ügyészségre, ahol továbbfolytatják a nyomozást annak felderítésére, történt-e valami visszaélés, miután azt a feljelentés mondja, vagy pedig csak egyszerű elszámolási hibáról van szó.

Hüléses betegségek-

nél, rheumatikus, köszvényes és ideges fájalmaknál a Togat-tabletták gyorsan és bizonyosan hatnak. Togat nagymértékben húgysav oldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyökereiben támadja

meg! Több mint 6000 orvosi vélemény! Egy kísérlet megfogja győzni! Regaszkozzék a Togat-hoz, nincs ennél jobb! Minden gyógyszerárban Lei 52.—

Togat

Az aradi vértanuk földi maradványai méltó elhelyezését kéri egy aradi tanár

Uj kálváriát járnak a vértanuk földi maradványai — Akció az újlag felfedezett ereklyéknek a városi muzeumban való elhelyezéséről

Az aradi vértanuk újlag felfedezett földi maradványainak ereklyéi ügyében Kara Győző aradi tanár érdekes beadványt intézett Arad megye vezetőségéhez. Amint emlékeztet még bizonyára Aradváros magyarsága előtt, a vértanuk történelmi ereklyéit a tavasz végén, ebben az évben fedezték fel az egykori Veszthely-telep mentén haladó út mellett, a töltést javító munkások. A felfedezésről értesítették Karát is, aki személyesen vette kezébe az érdekes történelmi leletek feltárásának munkálatait.

Azóta — mint az Aradi Közlöny olvasói előtt ismeretes — az egykori vértanuk földi maradványai új kálváriát jártak. A törvényszéki orvos ugyancs ügyészségi intézkedésre közbelépett és intézkedett, hogy a feltárt csontokat újra nyugalomba helyezték. Kara Győző beadványa ezt a helyzetet kívánja megszüntetni és ezért intézett beadványt Arad megye prefektusához, kérve személyes intervencióját.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt betekintést nyernie a beadvány szövegébe, mellyel Kara tanár az aradi egykori tizenhárom vértanuk újonnan felfedezett ereklyéit kívánja végre is biztonságba helyezni. A beadványban a történelemszakos professzor kifejti, hogy az ásatásokat a leletek véletlen felfedeztetése után egy pár magyar ember dr. Ursu János városi alpolgármester engedélye alapján folytatta és

senkinek sem jutott még csak az eszébe sem az a lehetőség, hogy ebben a kegyeletes tö-

rekvésben irreverenciát találhatnak.

Nem juthatott senki sem ilyen gondolatra, hiszen az egykori magyar tábornokok az osztrák szoldateszkával szembeni nagy erkölcsi küzdelemben haltak mindenki előtt vértanu-halált.

Ennek ellenére az a helyzet, hogy az aradi történelmi idők vértanuinak csontjai még mindig nem juthattak el méltó helyükre, a város muzeumaiba. Ennek érdekében Kara Győző pedig értekezést keresett a Műemlékek Országos Bizottságának kolozsvári vezetőségével, felkérve a kulturegyesületet, hogy küldje ki egyik delegátusát, akinek jelenlétében

az ereklyéket átadhatnák a kulturpalotai muzeum igazgatóságának.

A kolozsvári egyesület vezetősége mindez ideig egyáltalán nem reagált az aradi magyarok kívánságára és még csak értesítést sem küldött arról, hogy küldenek-e egy delegátust Aradra, vagy nem...? Ez a tény volt az oka annak, hogy Kara Győző tanár, mint a tavasszal lefolytatott ásatások vezetője, intervencióra kérte fel dr. Lázár Ágoston megyei prefektust a Műemlékek Országos Bizottságának kolozsvári vezetőségénél, hogy a történelmi ereklyéket addig is átadassák a Kulturpalotában elhelyezett 48-as muzeum számára.

Értesüléseink szerint egyébként Magyarországon is mozgalom indult annak érdekében, hogy társadalmi akció útján megszerezzék az aradi vértanuk újlag felfedezett ereklyéit.

A közönség és szabók figyelmébe!

Ugy szövegekben, mint hozzávalóban jó és olcsó beszerzési forrás a Segesvári Szövetgyár vezérképviselőtől:

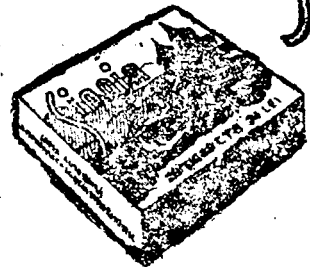
Vajda Béla, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér)

PRÓBALJA MEG EZT A CIGARETTÁTI VALÓSÁGOS GYÖNYÖRBEN LESZ RÉSZEI

Sincia... ez az új cigaretta neve. Ha szopókás cigarettát szeretsz, vagy a Sincia egészen bizonyosan izleni fog Önnök. • A Casa Autonoma a Monopolizátor ezen új gyártmánya kitűnő dohányfajtákból készül. Eddig még nem szivott ennyire jó szopókás cigarettát ilyen olcsó áron. • Akar egy meglepetést? Próbáld meg még ma egy dobozt.

20 SZOPÓKÁS CIGARETTA
24 LEI

Sincia

Közigazgatási reform az arad megyei prefekturán

Belügyminiszteri rendelet — Értekezlet a prefekturán

Figyelmet érdemlő belügyminiszteri rendelet érkezett ma reggel az arad megyei prefekturára. A rendeletet a minisztérium máris a közigazgatási törvény legújabb reformjával kapcsolatosan bocsátotta ki, mintegy előkészítve a terepet az új közigazgatási reform rendelkezései számára.

A rendeletben a minisztérium felhívja Lázár Ágoston dr. megyei prefektust arra, hogy a főbírákkal és a megyei interimár-bizottság tagjaival egyetértőleg, készítse elő a megyei községek adminisztrációját az új közigazgatási reformra. Az előkészítés teendői abban merülnek ki egyelőre, hogy rendezzék az egyes községek közigazgatási beosztását, különös tekintettel azokra a községekre, amelyek kevés lélekszámuknál fogva, egyszerre többen képeznek egyetlen egy közigazgatási egységet.

Értesüléseink szerint Lázár Ágoston dr. megyei prefektus, valamint dr. Popu M. János alispán hétfőre értekezletre hívták össze az arad megyei főbírákat. Együttal összeül a megyei interimár-bizottság is, hogy a prefektussal egyetértőleg, állítsa össze azokat a rendelkezéseket, amelyek a közigazgatási egységeket képező megyei községek helyzetére vonatkoznak a jövőben. Szokás szerint a határozatokat a megyei prefektus megküldi a megye valamennyi községi vezetőségének, hogy a községében harminc napig kifüggeszék. A minisztérium ezzel az intézkedéssel ad módot bárkinek arra, hogy észrevételeit a határozatokra vonatkozólag megtehesse. A határidő elteltével a határozatok természetesen véglegesen érvényesülnek.

Ma van a Református Nőszövetség NÉPÜNNEPÉLYE — az Eminescu (Baross) parkban.

A Szent Péter-templom elleni merényletekről és a Vatikán-város érdekes életéről beszél az Aradra hazaérkezett dr.

A Vatikán-állam miniszterének kellemetlen incidense a határon — Elkobozott szent képek — Rómában is megérzik a gazdasági krízist — A vatikáni merényletek és Biatorbágy

Monay Ferenc

A nyári hónapok szüneti csendje után ma váratlan sürgős-forgás, lázas elevenség költözött be az aradi Minorita-rendház falai közé. A délután két órakor Magyarországra felérkező vonat érdekes vendéget hozott Aradra: dr. Monay Ferenc római magyar gyónató személyében, aki két évi távollét után vakációját Aradon akarja eltölteni. Dr. Monay Ferenc a Minorita-rend generális asszisztense, már ötödik éve él Rómában, ahol tevékenyen részt vesz a Vatikán-állam ügyeinek irányításában is. Monay dr. a Szent Péter-bazilika árnyékában sem felejtette el azonban Aradot, ahová életének legtöbb emléke köti és Rómában is aradnak, magyarnak vallja magát...

Alig érkezett meg dr. Monay Konkoly Barnabás szegedi házfőnök kíséretében Szegedről, ahol két napra megszakította útját, egészen váratlanul dr. Pászty Bonaventura is megjött három hónapos szabadságáról, amelyet arra használt fel, hogy a magyarországi, majd az erdélyi rendházakat sorra látogassa. A rendfőnök azért sietett haza, hogy szeretettel üdvözölhesse a régi római vendégét.

Incidens a határon

Dr. Monay Ferenc kellemetlen incidensen ment keresztül a határon, amely azért érintette fájdalmasan, mert kis híveinek, az aradi zárda növendékeinek hozott ajándékait veszítette el. A leánykák, akik dr. Monayt Aradról való távozása óta is állandóan leveleikkel, érdeklődéssel keresik fel már hónapok óta, amióta annak híre Aradra jutott, hogy Monay Ferenc dr. itt tölti nyári szabadságát, szeretettel várták a főpapot és Monay dr. néhány római szentképpel akarta megörvendeztetni őket. E célból 900 darab szobor- és kép- mintát vásárolt Rómában, amelyeket néhány határon keresztül minden akadály nélkül magával is hozott, azonban

a román határon a vámvizsgálat alkalmával elvették a képeket tőle azzal, hogy a külföldi szentképek behozatala tilos.

Csupán Pius pápát ábrázoló képeket hagyták meg, amelyből néhány darabot hozott csak magával.

A plébánia-hivatal belső termében, ahol dr. Monay éveken keresztül mint rendfőnök és plébános irányította az aradi katolikus hitélet ügyeit, beszélgetést folytattunk a halkszavú főpappal, aki érdekes dolgokat mesélt a mai Rómáról, a fejlődő, kiépülő Vatikánvárosról és a vatikáni államformákról, no meg a gazdasági krízis kihatásáról a római idegenforgalomra:

— Rómában is nagyon megérezte a gazdasági krízis uralmát — kezdi dr. Monay — az idegenforgalom természetesen csökkent. A történelmi vonatkozású és egyéb érdeklődők egyre kevesebben jönnek, azonban a nagyszabású kongresszusok, mint az oceánrepülő emlékeztető kongresszusa, majd a pszichológiai érdeklődés valamennyire kipótólják az idegenforgalom csökkenését. Ezzel szemben érdekes tünet, hogy a belföldiek, különösen az egyszerű emberek, akik azelőtt egyáltalán nem

mutattak érdeklődést Róma iránt, most egyre nagyobb tömegekben özönlik el a fővárost. Ez a népvonatok bevezetésének köszönhető, melynek utánzata a magyar „Filleles gyors” is. Amióta ezeket a népvonatokat bevezették, négy hónap alatt 600.000 belföldi kereste fel az „örök várost.”

Érdeklődésünkre ezután dr. Monay a római ásatásokról beszél, amelyeket a kormány folytat, hogy visszavarázsolja a régi Róma fórumait, Colosseumát. A Capitoliumot teljesen izolálni akarják a modern épületektől s ezért egész uccákat, hatalmas bérpalotákat bontanak le, melyeknek romjai aköl értékes és érdekes leletek kerülnek elő. Majd Mussolinira terelődik beszélgetésünk, akiről elmondja Monay dr., hogy a legszerényebb emberek egyike; nem engedi soha, hogy róla nevezzenek el bármit is, akár uccánév, vagy akármi más legyen. Majd a Vatikánváros legújabb építkezéseire térünk át:

— Nagy építkezések, berendezések folynak a Vatikán-városban, — mondja dr. Monay Ferenc. — A legérdekesebb közöttük a most épülő nagy képtár, amely a legmodernebb tervek szerint készül, hogy a felbecsülhetetlen értékű képeket elhelyezhessék benne. A vatikáni képtár nem festményeinek nagy számával, hanem inkább azoknak értéke miatt gazdag. Külön termek lesznek Rafael képeinek s ezekben a termekben helyezik el a Rafael tervei szerint készült „arazzi”-kat, azokat a hatalmas értéket képviselő gobelineket, amelyek eddig a Sixtina-kápolnát díszítették. A képtár felavatása a pápa püspökké-szentelésének tizenötödik évfordulójára: október 28-ára van kitűzve.

— A Vatikán-város új vasúti állomása is most épül, — folytatta Monay dr., — az új állomás a Vatikán-várost bekapcsolja az olasz vasúti hálózatába. Arra való tekintettel, hogy ezen az állomáson leginkább fejedelmeket és magasrangú állami vezetőket fogadnak, az olasz kormány nagy pompával építi fel az új Vatikán-állomást.

Az utóbbi időben történt sorozatos merényletekre térünk át, amelyek a Szent Péter-bazilika ellen irányultak s amelyek az egész

művelt világon megdöbbenést és felháborodást keltettek.

Monay dr. a biatorbágyi merényletbe hasonlítja a Szent Péter-bazilikában történt két kísérletet.

amelyeket szintén beteges hajlamu emberek próbálkozásának tartanak a vatikáni körökben.

— A biatorbágyi merényletet megelőző napokban történt az első vatikáni kísérlet, — meséli dr. Monay. — A templomzárásnál, régi szokás szerint, a bazilika őrei végigjárták a templomot, hogy egy-egy buzgó ájtatoskodó nem-e tartózkodik még bent. XIII. Kelemen pápa síremlékénél, amelyet Canova vésett márványba s amelyet a világ legszebb kőröszlánjai díszítenek, a szöszékben az egyik őr egy papirgöngyölegyet talált. Amidőn el akarta távolítani, tulnehéznék találta s csendőrt hívott, aki konstataáta, hogy

a papírban egy óraműre beállított bomba volt.

amelynek éjféli után egy félórával kellett explodálnia. A bomba magában a templomépületben nem tett volna kárt, de erősen megromgálta volna a Canova-művet és a körülötte lévő márványoszlopokat.

Bomba XI. Ince pápa emlékénel

— A második bombát ez év tavaszán, XI. Ince pápa emlékénel találták meg, a déli órákban. Az emlékmű mellett lévő karkápolnában, a Szent Péter-templom kanonokjai a napi zsolozsmákat énekeltek abban az időben, így a robbanás számos emberéletet semmisített volna meg. Ezek a kísérletek arra irányulnak, hogy zavart, ijedséget keltsenek, mert ha egyházzellenes, politikai céljuk volna, akkor olyan időben próbálkoznának, amikor a pápa és az egyháziok is a templomban vannak.

Ezzel kapcsolatban beszél még Monay dr. a vatikáni könyvtár V. Sixtus idejében épült részének beomlásáról, amely az alapzat meggyengülése következtében gyengült meg. A beomlás a régi, értékes könyvekben nem sok kárt okozott, ellenben a romok maguk alá temették III. Napoleon fiának sevresi porcellánból készült keresztelomedencéjét, ezenkívül malachit-asztalt és néhány vázát, az utolsó orosz cár ajándékait, valamint I. Ferenc József tönör aranyból készült „Jó pásztor” című szoborcsoportját, az utóbbi azonban sértetlenül menekült meg a romok alól...

Befejezésül dr. Monay római ügyköréről beszél. Mint a ritus-kongregáció tanácsosa, Vatikán-állam ügyeit intézi és tulajdonképpen miniszteri tárcát vezet. Ezenkívül a római egyházmegyei szentszéknél a házassági perekben bírói tiszteletet tölt be, egyházi nyelven zsinati bíró és a Minorita-rend ügyvezetésével is foglalkozik. Most hazajött Aradra pihenni és emlékezni azokra a napokra, amikor Aradon járt iskolába, majd a papi pályára lépett s a rendfőnöki és plébánosi tisztség betöltése után, a pápai kinevezés Rómába szólította el, ahová két hónap múlva ismét visszatér...

VENEZIA HOTEL ASTORIA

— Calle Fiumero, — A Szent Márk-tér közvetlen közelében. —

Az egyetlen komforttal berendezett magyar szálloda Velencében. Folyó híd és meleg víz a szobákban. Hittű magyar konyha. Magyarul beszélő szobaládák alkalmazott minden vonat- és hajó-érkezésnél. Állandóan kellemes magyar url társaság. Magyar alkalmazottak, magyar levelezés. Teljes ellátás 35 lírától

Elkobozták a nemesi vagyono- kat Spanyolországban

Hercegek és márkik jutottak koldusbotra

Madridből jelentik: A parlament ma törvényt fogadott el a kisajátításra vonatkozólag. A törvény szerint 128 herceg, 124 márk, 85 gróf és három nemes vagyonát elkobozták, úgyhogy azok koldusszegényekké lettek. A postaigazgatóság különben ma érdekes ren-

deletet adott ki és abban kimondotta, hogy csak akkor kézbesíti ki a leveleket az egykori nemesek címére, ha csak a nevüket írják a borítékra. Ha valamelyik levél borítékján a nemesi cím is szerepel, a levelet visszaküldik a feladónak, vagy megsemmisítik.

Döntő ponthoz ért a konverzió problémája

A módosított konverzió végleges formája. — Előnyeiket csak a mezőgazdasággal foglalkozók élvezhetik. — A nagyobb földbirtokokkal rendelkezők csak kamatleszállításban részesülnek.

A konverzió sokat hányatott problémája ma döntő ponthoz jutott: elkészült végső formájában a konverziós törvényt módosító javaslat. Ez a fordulat elsősorban nem abban hordja jelentőségét, hogy a javaslat mit tartalmaz, hanem abban, hogy minden ellenkező híradás, jövendölés, propaganda, fenyegetőzés, titkolódzás, következtetés ellenére a konverzió módosítása mégis valósággá válik: nem halasztódik sem az őszre, sem más időpontra, nem lesz belőle sem moratórium, sem az árverések felfüggesztése, hanem a kisgazdákat terhelő adósságok csökkentése és hosszabb időre szóló kölcsönökké való átalakítása. Ezzel az elengedett tőkeösszegeket oly keretekre korlátozták, hogy az államnak bizonyára módjában lesz ezek erejéig az érdekelt hitelezőknek kárpótlást nyújtani. Ezzel a konverzió végleg konverzió lenne és elvesztené a vagyonekobbás jellegét.

A konverzió módosításának végleges formájában nagyjából megmaradtak Mironescu pénzügyminiszter javaslatának alapelvei. Megmarad 10 hektárig (husz holdig) a jogszerű konverzió, bizonyára azzal a korrekcióval, hogy

annak előnyeit kizárólag a mezőgazdasággal foglalkozók élvezhetik.

(Az Argetoianu-féle törvényben ez nincs biztosítva.) Husz holdon felül csak ott lesz konverzió, ahol a földtulajdonos valóban földművelő és jövedelmének fele mezőgazdaságból származik. Ez esetben az adósság, amely a földet terheli, nem lehet több holdanként 10.000 lejnél, szőlőbirtoknál, gyümölcsösnél vagy árvíznek kitett területnél pedig, ahol az árvízvédelmi intézkedések sok pénzt nyeltek el, a maximális adósság holdanként huszezer lej lehet. Egy személyre vonatkozólag a konvertált összeg nem tehet ki többet kétmillió lejnél bármily nagy is a földbirtok. Ez utóbbiakat kis existenciáknak nevezik a legjobbakaratallal sem lehet, míg azok, akiknek adóssága hektáronként meghaladja a huszezer, illetve holdanként a tízezer lejt, úgy sem szanálhatók. Egészen új intézkedés, hogy a negyven holdnál nagyobb földbirtoktulajdonosok nem adósságelengedésben, hanem kamatleszállításban részesülnek. Az 1931. január 1-ig keletkezett adósságnak a kamatredukció 10 százaléka. Az 1930. év végétől visszafelé egészen 1927-ig a kamatredukció egyre emelkedik, minél régebb az adósság. Az 1927. évi adósságok kamatleszállítása ötven százaléka. Az új javaslat két alapelve az, hogy olyanok ne élvezhessék a konverziót, akiknek nincs szükségük rá, vagy kiknek már úgy sem használhat és hogy a Banca Nationala részére a konverzióból semminemű hátrány ne származzon. A javaslat szövegét egyébként közölték a külföldi szakértőkkel is.

Ezekkel vagy más részletekkel: a fontos, hogy a kormány nem hátrált meg az esetleges pártbomlás veszedelmétől és a külföldi szakértők jelenlétében elkészítette és a képviselőház elé terjeszti a javaslatot. Remélhető, hogy a javaslat az eddigiek után nem fog a tizenkettedik órában újabb komplikációk zátonyára jutni s keresztül megy úgy a parlamentben, mint a szenátusban. És ha végre a mezőgazdasági konverzió ügye nyugvópontra kerül, akkor bizonyára lecsendesül az agitáció az adósságelengedés demagógiáit harsogó berkekben. Az adósvédelem Romániában eddig is messzebbre jutott, mint az polgári államban elképzelhető. Ezután most már az adós és hitelező viszonyában további állami beavatkozásnak nem lehet helye, mert különben hiába térne vissza a többi országba a konjunktúra és a termelés, Romániában hitelről többé szó sem lehetne.

Nem mi mondjuk, hanem egész Arad beszéli, hogy

SZABÓ ALBERT

üveg- és porcellán áruházának

Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. sz.
árai szenzációcsak és verhetetlenek.

E heti kirakati áraink:

Szines mély tányér	—	—	—	10.—
Szines tejes caupor	—	—	—	14.—
Szines porcellán bögre	—	—	—	8.—
Majolika vizeskancsó	—	—	—	22.—
Majolika sandwich tál	—	—	—	45.—
Csiszolt boros készlet 6 szem.	—	—	—	27.—
Komplett 6 sz. csiszolt üveg készlet	—	—	—	220.—

és egész sereg más cikk, melyet helyszűke miatt itt fel nem sorolhatunk.

Ha megnézi kirakatainkat, Ön is azt mondja:

Szabó Albert üveg- és porcellánáruháza
volt és marad

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása.

LEGUJABB

Hétfő reggel adják át Berlinben a francia válaszjegyzéket

Párisból jelentik: Ma este indult utnak a külföldön, aki a francia válaszjegyzéket viszi a német fegyverkezési memorandum ügyében Berlinbe. A jegyzéket a berlini francia nagykövetség

később hétfőn reggel adja át a német kormánynak. A francia kormány hétfőn este hozza nyilvánosságra a válaszjegyzék szövegét. Élénk érdeklődéssel várják a jegyzék szövegét.

Véres kommunista tüntetés Budapesten

Hasbalötte a rendőr a vörös zászló vivőjét

Budapestről jelentik: Ma este nagyarányú kommunista tüntetés zajlott le Angyalföldön a Reiter Ferenc-uccában. Este 11 órakor egy körülbelül 200 főnyi tömeg vörös zászló alatt vonult fel az uccán. Az őrtálló rendőr, Horváth János szétoszlásra szólította fel a tömeget, amely azonban nem engedelmesskedett, sőt megtámadta a rendőrt. Horváth a vörös zászlót akarta elvenni és amikor a tüntetők már nagyon szorongatják, kardot rántott és úgy próbált védekezni. A kardot azonban kicsavarták kezéből. Erre revolvert rántott a rendőr és egy lövést adott le. A golyó a zászlótartót találta

el és Bauer Oszkár haslövés következtében eszméletlenül összeesett. A tömeg bántalmazni akarta Horváth közrendőrt, akit néhány arra haladó katona mentett ki a tüntetők kezéből.

A kommunista tüntetők sorából több lövést adtak le a katonákra, azonban a golyók senkiben sem tettek kárt. Hamarosan erős rendőri készültség érkezett a helyszínre, amely gummibotokkal széjjeloszlatta a tömeget. A tüntetés ügyében 48 letartóztatás történt. Megállapítást nyert, hogy a tüntetés értelmi szerzője a súlyosan megsebesített Bauer volt, aki a kórházban haldoklik. Lapzártakor a kihallgatások még folynak.

Hitler: „Nem fogadok el semmiféle megbízatást Hindenburg kezéből”

A nemzeti-szocialista vezér nyíltan kijelentette, hogy az elnök halála után átveszi örökét

Berlinből jelentik: Hitler Adolf a nemzeti szocialista párt vezére egy tegnap mondott beszédében szenzációs kijelentést tett jövő terveire vonatkozólag. A beszéd hatalmas feltűnést keltett az egész birodalomban, miután a nemzeti szocialista vezér ezuttal nyíltan bejelentette, hogy Hindenburg köztársasági elnök örökére pályázik.

— Amint von Hindenburg elnök elköltözik az élők világából, — jelentette ki Hitler Adolf

— nyomban átveszem örökét. Nagy riválisom ma már 85 éves, míg én csak 43 vagyok. Semmi sem akadályozhatja meg, hogy átvegyem azt a nagy szerepet, amelyre végzetem kijelölt. Nem fogadok el semmiféle címet és semmiféle megbízatást Hindenburg kezéből. Mert mit jelent az kancellárnak lenni? Sokkal nagyobb megtiszteltetés részemre, ha a nemzeti szocialista párt vezére vagyok, mint Németország kancellár tisztje.

OLCSÓ ISKOLA-HÉT

Az iskolai év kezdetén a tanulók szükségleteiket legjobban az alanti cégeknél szerezhetik be

A segesvári szövetgyár
vezérképviselője
Szövetraktár,
Bélésárak és
szabókellékek
Vajda Béla
Bulev. REGINA MARIA.

ACONIU
Cipő
Olcsó
Nagyszerű
Ideális
Utolérhetően

Iskolai és gyermekeipők nagy választékban érkeztek, ugyancsak bucuresti új modellek. Diákoknak kedvezmény.
Str. Bratianu Minorita-palota.

Iskola- és aktatáska
legolcsóbb árban kapható
Jäger Vilmos
bőröndösnél,
volt Kossuth-uca. 4. szám.

Kézipénzért olcsóbban vásárolhatunk! Selyem harisnya hibátlan 35 lej-től, Bemberg selyem harisnya hibátlan 58 lej-től. Cérna harisnya 24 lej-től. Gyermekek patent harisnya 9 lej-től. — Pórti harisnyák 12 lej-től. Cérna zokni 22 lej-től. Gyermekek szvetterek 45 lej-től. Női és férfi szvetterek 68 lej-től. Női lélekmelegítő ujas 88 lej. Női keztyűk 25 lej-ől.
Bogyó A. Str. Eminescu, Corso-mozi mellett.

„METEOR“ könyv-, papír- és kegyeszer-üzlet

A katolikus zárdában szükséges tankönyvek, füzetek, rajzeszközök és írószerek a legolcsóbb árakon. Templomi kegyeszer nagy választékban. Str. Bratianu (Weitzer-u.)

Az összes elemi és középiskolákban
szükséges tankönyvek, füzetek és írószerek
legolcsóbb beszerzési forrása
LIBRARIA CONCORDIA, GH. MUNTEANU,
Strada Eminescu No. 10.

Iskola idényre gyermekharisnya, kézimunka, gyapjufonal
nagy választék, olcsó árban:
Weisz és Benjámín-cég
Bulev. Reș. Maria 8. Iskolák
részére külön árkedvezmény.

Legujabb női és térfi
őszi szövetek beérkeztek
Nagy választék diák egyenruha szövetekben
L. SCHUTZ posztóáruház
Str. Eminescu 2. sz.
a Városi kávéházzal szemben

MENYASSZONYI **GABY-salon** Bársony modell kalapok 100 lej-től. Filz modell kalapok 90 lej-től.
koszoru és fátjol nagy választékban <> (József főherceg-ut.) <>

ALAPITVA 1876. TELEFON: 126-
BLOCH H.

papírkereskedés, könyvnyomda
Legolcsóbb bevásárlási forrás mindennemű írószerek és iskolai felszerelésekből. Iskolai cikkek különlegességek. Iskolatáskák minden minőségben. Töltőtollak és zsebcseruzák nagy választékban.
Fényképezőgépek és fotocikkek nagyraktára.

A legjobb gyártmányú órák, ékszerek, arany jeggyűrűk, a legprecízebb óra- és ékszer-javítások előnyös árakon
Csáky János órás-ékszerésznél
A R A D, a Lutheránus templommal szemben.

Foto Central A R A D,
Str. Bratianu 13. Főpostával szemben.
Fényképezőgépek, lemezek, pack és rollfilmek, albumok, vegyszerek, állandóan friss raktár. — Gyűjtő bélyegek nagy választékban. — Vidékre gyors, pontos kiszolgálás.

Automobilokat
legszebben,
legtartósabban
fényez **Ducoval**
Anton Szontágh
Autó-képzőművészt is vállal.
Str. Ghiba Birta 42. (v. Kórház-uca).

Hő és olcsósági hullám
MENYHÁZÁN
80 lejtárszoba és teljes napi ellátás.
Vonatköltség Aradról Menyházáig és vissza 170 Lej.
Szeptember 5-től, október 15-ig.
25 fokos radium tartalmu szabad uszoda és kádfürdő.
Az ARADI KÖZLÖNY előfizetői részére 50 százalékos fürdőkedvezmény !!

Házeladás:
Lippa legforgalmasabb helyén fekvő, nagy üzlethelyiségekből, megfelelő raktárakkal rendelkező, 6 szobás lakásból álló, jól jövedelmező üzletház eladó. Előrendű tőkebefektetésre kiválóan alkalmas. Érdeklődők hullanak a Bánáti Bankgyesület aradi főintézetéhez, vagy annak lippai fiókjához. 2905